บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

ROLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN BOY SCOUT AND GUIDE ACTIVITIES BASED ON TEACHERS' OPINIONS IN SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE NONTHABURI

[1]จักรพันธุ์ วรรณบุตร และ [2]ชลาภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์

[1]Jakkapan Vannabud and [2]Chalabhorn Suwansamrit

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, ประเทศไทย

Rajapruk University, Thailand.

[1]Jakkapan@sangkha.ac.th, [2] chsuwa@rpu.ac.th

Received : December 3, 2024; **Revised** : March 2, 2025; **Accepted** :April 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูจำแนกตาม เพศ วุฒิทางลูกเสือ ประสบการณ์ด้านลูกเสือ และระดับการศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 317 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน และผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหารายข้ออยู่ระหว่าง .67–1.00 และค่าความเที่ยงเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ค่าแปรปรวนทางเดียว ทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา

---

[1] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

[2]รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

พบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดแผนการจัด ด้านการพัฒนาและส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ด้านการนิเทศและประเมินผลแก่ผู้ปฏิบัติงาน ด้านการสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือ ด้านการสร้างความตระหนักในการจัดกิจกรรมและด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงาน 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศ วุฒิทางลูกเสือ และประสบการณ์ทำงานด้านลูกเสือต่างกัน มีความเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในภาพรวมและรายด้าน ส่วนระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน และ 3) แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี นนทบุรี พบว่า ผู้บริหารควรอำนวยความสะดวกด้านงบประมาณ สถานที่ อุปกรณ์ในจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี สนับสนุนให้ครูพัฒนาวุฒิทางลูกเสือและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือ

คำสำคัญ : บทบาทผู้บริหาร, การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study roles of school administrators in boy scout and guide activities, 2) to compare the opinions of teachers, classified gender, scout level, scout experience, and education level, and 3) to study guidelines for managing in boy scout and guide activities. The sample consisted of 317 teachers by selected through stratified random sampling according to school size, and 3 key informants for the interview. The research instruments included an interview and a questionnaire, with content validity, IOC values ranging from .67 to 1.00, a reliability value of.97. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, LSD, and content analysis. The results of the research were as follows: 1) roles of school administrators in boy scout and guide activities were at the highest level in overall, particular aspects, ranking from the highest to the lowest mean: Scout Planning and Organizing; Development and Promotion of Diverse Activities; Supervision and Evaluation of Practitioners; Networking and Collaboration; Raising Awareness in Activity Organization; and Exchange Knowledge and Dissemination, 2)

the opinions of teachers classified by gender, scout level, and scout experience were statistically significant at the level of .01 in overall, and particular aspects, while the differential education level was not different, and 3) guidelines for managing boy scout and guide activities: School administrators should facilitate budgeting, scout activity places, and equipment for organizing scout and guide activities; encourage teachers to develop their scout level for scout qualification, and foster collaboration networks between schools and stakeholders to support scout activities.

Keywords : roles of school administrators, boy scout and guide activities

บทนำ

ปัญหาของเด็กและเยาวชนที่เป็นพลังสำคัญของประเทศในอนาคต ซึ่งควรได้รับการแก้ไขปัญหา อย่างเร่งด่วนต้องมุ่งไปพัฒนากลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งการเป็นเยาวชนที่ดี ต้องเห็นความสำคัญต่อตนเอง เห็นความสำคัญต่อส่วนรวม และเห็นความสำคัญต่อประเทศชาติ เมื่อเยาวชนได้รับการปลูกฝังให้เป็นเยาวชนที่ดีแล้วและอยู่ในสังคมที่มีเยาวชนที่ดี และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ย่อมเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดพลเมืองดีในอนาคต และเมื่อสังคมมีพลเมืองที่ดี ทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างสงบสุข และประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าต่อไป (สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน, 2560)

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนภายใต้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะหลัก ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ ในส่วนของกิจกรรมนักเรียน มีกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร รวมถึงกิจกรรมชุมนุมและชมรม โดยการศึกษาหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนถูกนำมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนในหลายมิติ หลักการสำคัญในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ การชี้ให้ชัดเจน ซึ่งหมายถึงการกำหนดเป้าหมายของกิจกรรมที่ชัดเจนและครอบคลุมผู้เรียนทุกคน การพัฒนารอบด้านที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ ความสนใจ และความถนัด การเสริมสร้างจิตอาสาที่มุ่งเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม และการพัฒนาการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม องค์ประกอบของการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การเตรียมความพร้อม การจัดกิจกรรม และการประเมินผล ในส่วนของการเตรียมความพร้อมนั้น ครอบคลุมถึงการจัดเตรียมบุคลากรทางการลูกเสือ อาคารสถานที่และอุปกรณ์ การจัดหน่วยลูกเสือ-เนตรนารี และการวางแผนที่เป็นระบบ การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ราชกิจจานุเบกษา, 2551)

กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาผู้เรียนภายใต้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมให้กับนักเรียน การจัดกิจกรรมดังกล่าวในโรงเรียนไทยยังคงพบปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของกิจกรรม ปัญหาที่พบมาก คือ การขาดแคลนทรัพยากรทั้งในด้านบุคลากรที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง งบประมาณที่จำกัดในการจัดซื้ออุปกรณ์และสื่อการสอน รวมถึงการขาดแคลนสถานที่ที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง การขาดแคลนทรัพยากรเหล่านี้ทำให้การดำเนินกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีไม่สามารถเป็นไปตามแผนที่วางไว้ได้อย่างสมบูรณ์ ประการที่สอง คือ การขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนและชุมชนก็เป็นอีกหนึ่งอุปสรรคสำคัญ ผู้บริหารบางท่านอาจไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ทำให้ขาดการสนับสนุนในด้านทรัพยากรและบุคลากร นอกจากนี้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมจากชุมชนและผู้ปกครองก็ยังไม่เพียงพอ ส่งผลให้การจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างยากลำบากและขาดความต่อเนื่อง

นอกจากนี้กระบวนการวางแผนและการดำเนินกิจกรรมที่ซับซ้อนและขาดการประสานงานระหว่างบุคลากรในโรงเรียนกับหน่วยงานภายนอก ก็เป็นปัญหาที่พบได้บ่อย การวางแผนที่ไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมทุกแง่มุมอาจทำให้เกิดความสับสนในการดำเนินงาน ซึ่งอาจนำไปสู่การบริหารจัดการที่ไม่เป็นระเบียบและไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพสุดท้าย ปัญหาเรื่องเวลายังคงเป็นอุปสรรคสำคัญ ตารางการเรียนการสอนที่แน่นเกินไปทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนตารางกิจกรรมให้สอดคล้องกับเวลาเรียนปกติยังเป็นเรื่องที่ท้าทาย ซึ่งอาจส่งผลให้กิจกรรมถูกลดความสำคัญลงและทำให้ไม่ได้รับการจัดอย่างเต็มที่ เพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในโรงเรียนไทยสามารถเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาและสนับสนุนในด้านทรัพยากร การมีส่วนร่วมจากชุมชน และการวางแผนที่เป็นระบบและครอบคลุมทุกด้าน การแก้ไขปัญหาเหล่านี้จะช่วยให้กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสามารถบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (เฉลิมชัย พันธ์เลิศ, 2562)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรีเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความสุข มีศักยภาพในการใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการนำ ไปเป็นแนวทางการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีให้เหมาะสมกับโรงเรียน ครูผู้สอนและนักเรียน เพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรีโดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ วุฒิทางลูกเสือ ประสบการณ์ด้านลูกเสือ และระดับการศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 1,830 คน

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี จำนวน 317 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2562) และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี รวมทั้งหมด 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ วุฒิทางลูกเสือ ประสบการณ์ทำงานด้านลูกเสือ และระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2562)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การทดสอบความแตกต่างรายคู่ LSD และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี มีดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ในภาพรวม

ด้านที่	บทบาทของผู้บริหาร ต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	$\overline{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1	การกำหนดแผนการจัดกิจกรรม	4.68	.43	มากที่สุด	1
2	การสร้างความตระหนักในการจัดกิจกรรม	4.65	.40	มากที่สุด	5
3	การพัฒนาและส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย	4.67	.40	มากที่สุด	2
4	การสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือ	4.65	.41	มากที่สุด	4
5	การนิเทศและประเมินผลแก่ผู้ปฏิบัติงาน	4.67	.38	มากที่สุด	3
6	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงาน	4.65	.38	มากที่สุด	6
เฉลี่ยรวม		**4.67**	**.37**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.67, S.D. = .37) เพื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดแผนการจัดกิจกรรม รองลงมา คือ การพัฒนาและส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย การนิเทศและประเมินผลแก่ผู้ปฏิบัติงาน การสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือ การสร้างความตระหนักในการจัดกิจกรรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงาน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ วุฒิทางลูกเสือ และประสบการณ์ทำงานด้านลูกเสือ ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี จำแนกตามเพศที่ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิทางลูกเสือที่ต่างกัน มีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งภาพรวมและรายด้าน จำแนกประสบการณ์ทำงานด้านลูกเสือที่ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งภาพรวมและรายด้าน

3. ผลการสัมภาษณ์แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งครอบคลุมประเด็นคำถามทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่

3.1 การกำหนดแผนการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการและการ

ประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทบทวนและปรับปรุงแผนการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายที่เปลี่ยนแปลงไป การวางแผนกิจกรรม

3.2 การสร้างความตระหนักในการจัดกิจกรรมการสร้างความตระหนักและความร่วมมือในการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีควรเริ่มต้นด้วยการชี้แจงเป้าหมายและประโยชน์ของกิจกรรมให้บุคลากรทุกคนเข้าใจอย่างชัดเจนผ่านการอบรมหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นการสื่อสารที่เปิดกว้างและมีประสิทธิภาพ การพัฒนาแผนการสื่อสารภายในโรงเรียนที่ครอบคลุมข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรม และการใช้ช่องทางสื่อสารที่เข้าถึงง่าย เช่น แอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ จะช่วยให้บุคลากรเข้าถึงข้อมูลและแสดงความคิดเห็นได้สะดวก

3.3 การพัฒนาและส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีความรู้และความสามารถในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สามารถทำได้โดยการจัดฝึกอบรมและพัฒนาวิชาชีพสำหรับครูเป็นประจำ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมามอบความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างทักษะและเพิ่มความมั่นใจให้กับครูในการจัดกิจกรรม

3.4 การสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือ การสร้างเครือข่ายและการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน เป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเพิ่มการสนับสนุนจากชุมชนได้ ซึ่งอาจทำได้โดยการจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น การทำความสะอาดชุมชนหรือการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส

3.5 การนิเทศและประเมินผลแก่ผู้ปฏิบัติงาน ในการนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษาและประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ควรมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบโดยกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานที่ชัดเจน การจัดประชุมเพื่อติดตามผลและประเมินอย่างสม่ำเสมอจะช่วยระบุปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงานได้ทันท่วงที

3.6 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงาน ควรมีการจัดสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และงานแสดงผลงานเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างโรงเรียนหน่วยงานอื่นๆ และชุมชน โดยการเผยแพร่ผลงานผ่านสื่อสาธารณะหรือโซเชียลมีเดียจะช่วยเสริมสร้างการรับรู้ในชุมชนและความภาคภูมิใจ การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีโอกาสนำเสนอผลงานในงานประชุมทางวิชาการหรือกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเขียนบทความหรือรายงานเกี่ยวกับกิจกรรมจะช่วยเสริมสร้างความรู้ในชุมชนวิชาชีพ

อภิปรายผล

1. บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสนับสนุนและการให้กำลังใจต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การให้กำลังใจนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีอย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึงความสำคัญที่ผู้บริหารให้กับการพัฒนาทักษะและความสามารถของบุคลากรและลูกเสือ-เนตรนารี ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเข้าร่วมกิจกรรม การแสดงผลงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานอื่นๆ สอดคล้องกับ วีรภัทร ภักดีพงษ์ และคณะ (2565) ที่พบว่า การบริหารงานในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีการสนับสนุนที่ครอบคลุมทุกด้าน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลการสนับสนุนและการส่งเสริมจากผู้บริหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในโรงเรียน ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรและผู้เรียน แต่ยังเป็นการเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายในอนาคต เมื่อพิจารณารายด้าน อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 การกำหนดแผนการจัดกิจกรรม ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมพัฒนาลูกเสือ-เนตรนารีเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบการศึกษา โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนและมุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ทักษะชีวิต และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ในการกำหนดแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีภายในหลักสูตรสถานศึกษาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จและความยั่งยืนของกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย หอมวงษ์ (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชนในกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนจากผู้บริหารที่ชัดเจนและครูที่มีความเข้าใจในกิจกรรมลูกเสือ มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการจัดกิจกรรม

1.2 การพัฒนาและส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ดังนั้นการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถที่ทันสมัยยังช่วยให้ครูสามารถประยุกต์ใช้วิธีการสอนและเทคนิคการ

ฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนและพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำและการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมชาย กิตติคุณ** (2561) ซึ่งได้ทำการศึกษาด้านการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี พบว่า การอบรมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องช่วยเพิ่มความมั่นใจและทักษะของครูในการจัดกิจกรรม โดยเฉพาะการใช้สื่อการสอนสมัยใหม่และการพัฒนาความเป็นผู้นำให้กับนักเรียน

1.3 การนิเทศและประเมินผลแก่ผู้ปฏิบัติงาน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนิเทศและติดตามการดำเนินกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีเป็นหนึ่งในหน้าที่หลักที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ โดยการประเมินผลอย่างต่อเนื่องช่วยให้ผู้บริหารสามารถติดตามความก้าวหน้าและปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมได้อย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นายแพทย์วรรณี บรรจงศรี (2556) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการสนับสนุนกิจกรรมการศึกษา พบว่าการนิเทศและติดตามที่มีประสิทธิภาพมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรม โดยผู้บริหารที่มีบทบาทในด้านการให้คำปรึกษาและการสร้างขวัญกำลังใจสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน การสนับสนุนจากผู้บริหารจึงมีความสำคัญในการส่งเสริมการปฏิบัติงานและการพัฒนากิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงาน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเผยแพร่และการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับบุคลากรภายนอกมีผลต่อการพัฒนากิจกรรมและการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐและเอกชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ สุขประเสริฐ (2563) ที่พบว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือมีผลต่อความสำเร็จของกิจกรรม

1.5 การสร้างความตระหนักในการจัดกิจกรรม ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างความตระหนักและการชี้แจงให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือในการจัดกิจกรรมเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในระดับสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สาริณี สุขใจ (2557) ที่ระบุว่าการสร้างความตระหนักในความสำคัญของกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายมีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมอย่างมาก

1.6 การสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการสนับสนุนและพัฒนากิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี การวิจัยของ สรรพสิทธิ์ ศรีวะวรรณ (2562) พบว่าการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานภายนอกโดยการสร้างเครือข่ายอย่างเป็นระบบช่วยให้กิจกรรมลูกเสือประสบความสำเร็จมากขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ วุฒิทางลูกเสือ ประสบการณ์ทำงานด้านลูกเสือ และระดับการศึกษา ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 จำแนกตามเพศ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และประสบการณ์ที่ต่างกัน การที่ครูชายและครูหญิงมีมุมมองที่แตกต่างกันในบทบาทของผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยณรงค์ สวนจันทร์ และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2561) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น เพศแตกต่างกัน การบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามวุฒิทางลูกเสือ มีผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี มีความแตกต่างกันในภาพรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์และการฝึกอบรมด้านลูกเสือที่มีต่อทัศนคติและความคาดหวังของครู ครูที่มีวุฒิทางลูกเสือที่สูงกว่ามักจะมีความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี คาดหวังให้ผู้บริหารมีบทบาทที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพในการสนับสนุนกิจกรรมนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยณรงค์ สวนจันทร์ และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2561) ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่าครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน ความรู้และประสบการณ์ด้านลูกเสือของผู้บริหารและครูมีผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน

2.3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานด้านลูกเสือ มีผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี มีความแตกต่างกันในภาพรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน การจัดกิจกรรมก็ย่อมต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ชนก เชียงมูล, พฤฒิพล พฤฒิกุล และคนึงนิจ ปิ่นประภา (2561) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า แนวทางพัฒนาการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งเป็นผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับกับบริหารการศึกษาและมีความรู้ความสามารถในด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ

ดังนั้น ประสบการณ์ทำงานด้านลูกเสือแตกต่างกัน การบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี แตกต่างกัน

3. ผลการสัมภาษณ์แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

3.1 การกำหนดแผนการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีที่เน้นการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การวางแผนโดยครอบคลุมการมีส่วนร่วมดังกล่าวเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับการศึกษาสมัยใหม่

3.2 การสร้างความตระหนักในการจัดกิจกรรม การสร้างความตระหนักในการจัดกิจกรรมนั้นต้องดำเนินการหลายขั้นตอน เริ่มจากการจัดประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และความสำคัญของกิจกรรมให้กับบุคลากรทุกคน รวมถึงการจัดทำรายงานสรุปผลการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับรู้และมีข้อมูลที่ชัดเจน

3.3 การพัฒนาและส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย การพัฒนาและส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลายของผู้เรียนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในกิจกรรม รวมถึงการจัดทำคู่มือและสื่อการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและทันสมัยให้กับครู

3.4 การสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือ ต้องดำเนินการหลายขั้นตอน เริ่มจากการจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายที่ประกอบด้วยตัวแทนจากสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อร่วมกันวางแผนกิจกรรม และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมเพื่อให้ข้อมูลถึงผู้ปกครองและชุมชนอย่างรวดเร็ว การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการวางแผนและจัดกิจกรรม

3.5 การนิเทศและประเมินผลแก่ผู้ปฏิบัติงาน ในการนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ต้องมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานที่ชัดเจน การจัดประชุมเพื่อติดตามผลและประเมินอย่างสม่ำเสมอจะช่วยระบุปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงานได้ทันท่วงที

3.6 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนากิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เริ่มจากการสร้างเครือข่ายการสนับสนุนระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานที่มีความสนใจในกิจกรรมนี้ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการกับหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน การจัดประชุมประจำเดือนเพื่อหารือเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเผยแพร่ผลงาน รวมถึงการฝึกอบรมร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรจากหน่วยงานภายนอกช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะ ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสเข้าร่วมการ

อบรมหรือสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี และการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ได้ค้นพบแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดแผนการจัดกิจกรรม 2) การสร้างความตระหนักในการจัดกิจกรรม 3) การพัฒนาและส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย 4) การสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือ 5) การนิเทศและประเมินผลแก่ผู้ปฏิบัติงาน และ6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงาน

เอกสารอ้างอิง

กรมลูกเสือแห่งชาติ. (2563). *การส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: กรมการลูกเสือ.

เฉลิมชัย พันธ์เลิศ. (2562*). พัฒนาการหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอน : จากอดีตสู่ยุคเปลี่ยนผ่านสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ.* วารสารการศึกษาไทย, 16(151), 23-29 (มิถุนายน–กรกฎาคม).

ชนก เชียงมูล, พฤฒิพล พฤฒิกุล และคนึงนิจ ปิ่นประภา. (2561). *แนวทางพัฒนาการบริหารกิจกรรม ลูกเสือของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร.* มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

ชัยณรงค์ สวนจันทร์ และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติพ. (2561). *การส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-เนตร นารีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณสงขลา

ราชกิจจานุเบกษา. *พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551*. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงศึกษาธิการ.

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ. (2562). *สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS (ฉบับปรับปรุงครั้งที่3).* กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์

วรรณี บรรจงศรี. (2556). *บทบาทของผู้บริหารในการสนับสนุนกิจกรรมการศึกษา*. สาขาวิชาการศึกษาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

วิชัย หอมวงษ์. (2560). *การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.* บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วีรภัทร ภักดีพงษ์ และคณะ (2565) *แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษายุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร.* วารสารวิจยวิชาการ The Journal of Research and Academics, 22(4), 241-254

สรรพสิทธิ์ ศรีระวรรณ. (2562). *การพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23.* มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สาริณี สุขใจ. (2557). *การสร้างความตระหนักในความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอน.* วารสารวิจัยการศึกษา, 15(3), 100-112

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน. (2560). *คู่มือการสอบวิชาพิเศษลูกเสือเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ วิชาหน้าที่พลเมือง.* กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศ

สมชาย กิตติคุณ. (2561). *การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี: การศึกษาเคสในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา.* วารสารการศึกษาศาสตร์, 45(2), 123-145.

สมบัติ สุขประเสริฐ. (2563). *บทบาทของชุมชนในการสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.